

**HZ. PEYGAMBER DEVRİ KRONOLOJİSİNİN MİLADİ
KARŞILIĞI İLE İLGİLİ BİR ARAŞTIRMA***
(Örnek Bir İnceleme)

Hazırlayanlar

**Şeyh Muhammed el-Casnazâni el-Hüseynî
Cemal N. Hüseyin
Şetha el-Dargazellî
Hamin M. En-Ni'aymi
Louay J. Fatoohi**

Çeviren

Kasım Şulul**

Bu örnek çalışma, siyerin, yani Hz. Peygamber'in @ biyografisinin kamerî ve Miladî takvime göre bir kronolojisini sunar ve İslam'ın en erken döneminin yani hicret öncesi dönemin kronolojisi ile ilgili ilgili problemleri ele alır. Bu dönem, Hicrî takvim tarafından ele alınmaz; bu yüzden tarihçiler, İslâm'ın ilk devir kronolojisinin Miladî karşılıkları bulunmaya çalışıldığında önemli güçlükler ve hatalar sonuç veren ibtidâi usûlleri kullanarak bu dönemin olaylarını tarihlendirdiler. Bu problemi çözmek ve ilk dönem İslâm tarihinin doğru bir kronolojisini tespit etmek amacıyla, Hz. Muhammed'in doğduğu ayı ve yılı ilk ay

* Makalenin orijinal adı: *An Investigation of the Gregorian Chronology of Early İslâmic History; A Pilot Study*, Shaykh Muhammal al-Casnazâni el-Husseini, Jamal N. Hussein, Shetha al-Dargazelli, Hamid M. an-Ni'aymi, Louay J. Fatoohi (University of Durham) Al-Masâq, Studia Arabo-İslâmica Maditerraneo. The Medieval Mediterranean: Cultures in Contact, Edited by. Dionisius A Agius, cilt 7, 1994, sayfa: 227-266.

** Dr., Harran Ü. İlahiyat Fak. Öğretim Görevlisi.

ve yıl kabul eden. hicret öncesi ile birlikte ilk dönem İslam tarihinin tümünü içeren yeni bir kamerî takvim (Muhammedî takvim) bu çalışmada teklif edildi. Muhammedî takvim, siyerin en erken üç rivayetini etüt etmek için kullanıldı. Önce bu kaynaklarda bulunan tarihlendirilmiş bütün siyer olayları kronolojik sıralarına göre listelendi; daha sonra bu olayların Muhammedî tarihleri hesaplandı. Evvela bir bilgisayar programı Muhammedî tarihleri Miladi karşılıklarına çevirecek şekilde hazırlandı. Daha sonra program, siyer olaylarının Miladî (Gregoriyon) tarihlerini hesaplamak için kullanıldı.

Takdim

Hz. Muhammed ( ) in yaşadığı devrin, İslam tarihi içerisinde en önemli safhayı oluşturduğunu söylemeye gerek yoktur. Tabi ki siyer, İslam'ın esaslarını, özgün kaynağını ve insanlık tarihindeki kendine has rolünü anlamada en lüzumlu bir anahtardır. Bununla beraber çeşitli faktörler siyer etüdü yapmayı çok güçleştirmekte ve problem çıkarmaktadır. Problem teşkil eden başlıca faktörlerden birisi siyer olaylarını ne Arap Hicrî takvimine göre ne de Miladî takvime göre açık kronolojik bir silsile içinde kaydedilmemiş olmasıdır.

Bu makale yukarıda zikredilen problemi ve problemin kaynağını ele alır ve Muhammedî takvimi kullanarak siyer olaylarının doğru bir Kamerî kronolojisini çıkarmayı amaçlar (el-Cesnazanî v. d. 1992). Siyer olaylarının Gregoriyan kronolojisi Muhammedî tarihleri Miladî karşılıklarına çevirmek gayesiyle hazırlanmış bir bilgisayar programı kullanılarak elde edilmiştir.

I. Hicrî Takvim

Eski uygarlıkların çoğu, kralların tahta çıkışları, dini bayramlar ve zirai mevsimler gibi bir kısım önemli olayların tarihlerini belirlemek için takvim kullanmışlardır. Bu takvimler, takvim kullanan insanların medeniyetlerinin gelişme derecesine bağlı olarak ve kullanıldığı amaca göre, doğruluk ve bilimsellik açısından önemli farklılıklar gösterir. Arapların da kendilerine ait takvimleri vardır. Milattan önce ilk bin yıllık uzun bir tarih dönemi boyunca çok sayıdaki Arap kabilesi pek çok şemsî ve kamerî takvim kullanmışlardır. Hz. Muhammed'in doğduğu dönemde Batı Arabistan'da Kamerî takvim yaygın bir şekilde kullanılıyordu.

Bu Kamerî takvimin son şekli 12 aydan oluşmakta idi. Her Kamerî ay, Ay'ın doğuşuyla başlıyordu. Bu nedenle her ay süre olarak 29 veya 30 günden müteşekkildi.

Dağınık Arap kabileleri İslam'dan önce muayyen bir kronolojik sistem geliştirmemişlerdir. Onlar kendi tarihlerini tespit ederken önemli kabul ettikleri bir olayın meydana geldiği yılı başlangıç itibar ederek kullanırlardı. Genellikle, olayları tarih vermede esas kabul edilen eski yılı, herhangi bir zamanda değiştirmek için önemli bir olayın meydana geldiği başka bir yılı kullanırlardı. Tarih başlangıcı itibar edilen yıllara örnek olarak, Kabe'nin inşa edildiği yıl, Marib setinin yıkıldığı yıl ve Kabe'yi tahrip etmek için Mekke'ye gelen Habeşlilerin başarısız girişimlerini

meydana geldiği yıl verilebilir. Daha sonra bu yıla "Fil yılı" denildi. Bu şekilde isimlendirilme nedeni Habeş ordusunun başında bir filin bulunmasıdır. Fil yılı Arapların İslam'dan önce kullandıkları son tarih başlangıcıdır. Benzer bir tarih tespit etme metodu, ilk müslümanlar tarafından Hicri takvime geçilmeden önce kullanılıyordu. Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye hicretinden sonra her bir yıla dini bir olayı hatırlatan bir isim verildi. Mesela Mekkelilerin baskıları sonucunda müslümanlar göçe mecbur edildikleri için hicreti takip eden ilk yıla "kurtuluş yılı" denildi. İkinci yıla Kur'ân-ı Kerim tarafından müslümanlara düşmanlarına karşı savunma izni verildiği için "savaş yılı" denildi. Kaydedilmesi gereken bir husus ki, Hz. Peygamber'in hayatında müslümanların yeni bir takvim geliştirmemişlerdir.

Hız. Muhammed @ in vefatından sonra ilk halife Hz. Ebu Bekir Arap yarımadasının çeşitli bölgelerine bir dizi askeri seferler başlattı. Ömer b. el-Hattab'ın hilafetinde de devam eden bu seferler, İslam devletinin sürekli ve hızlı büyümesini sağladı. Ancak bu devletin yönetilmesi gittikçe karmaşık bir hal aldı (Baltacı 1970, 371). Bu sebeple Hz. Ömer gelişmekte olan İslam devleti için resmi bir takvim benimsemenin gerekli olduğunu düşündü. Gerçekten bazı tarihçiler bir takım idari problemlerin Hz. Ömer'i devlet için resmi bir takvim tespit etmeye yönelttiğini söylerler (Taberî 1961, II. 388-393).

Hız. Ömer, Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretini tarih başlangıcı itibar eden kamerî takvimi kullanmaya karar verdi. Bu nedenle yeni takvime Hicri takvim ismi verildi. Hz. Ömer, yeni takvim için İslam öncesi Arap takviminde kullanılan ayların aynı isimlerini benimsedi. Bu yeni takvim Muharrem ayının ilk günü ile başlar, Zilhicce ayının son günü ile biter. Her ne kadar yeni takvim için Arap yılının tercihi şaşırtıcı gözükmüyorsa da Arap yılının herhangi bir şekilde uyarlanıp uyarlanmadığı hala net değildir. Çünkü Arap yılının yeni takvime uyarlanmış olması, Hicri takvim yılının gerçek hicret ayı ile başlamadığı anlamına gelir. Hz. Peygamber Safer ayının sonunda Mekke'den ayrıldı, Rebbiulevvel ayının ortalarında Medine'ye ulaştı. Bu aylar Hicri takvimdeki sıralamaya göre ikinci üçüncü aylardır. Doğrusu, Hicri takvimin bu karışık durumu bazı araştırmacıları hicretin Muharrem ayında meydana geldiği şeklinde yanlış bir düşünceye sevk etmiştir (Freeman-Grenville 1977, I). Diğer araştırmacılar, Hz. Ömer'in hicri yılın ilk ayı olarak ilk günü Cuma'ya denk gelen Muharrem'i seçtiği yanlış bir sonuca vardılar (Tsybulksy 1979, 15). Doğrusunu söylemek gerekirse Hicri takvim dinî bir öneme sahip değildir; takvim devletin tamamen dünyevi amaçlarına hizmet etmek için benimsendi.

Hicri takvimin ortaya konmasının büyük bir tarihi değere sahip olduğunu söylemeye gerek yoktur. İlk dönem İslam tarihi günümüz ölçülerine göre yeterli derecede kaydedilmemesine rağmen böylesine uzun bir hilafet devresinin tarihinin resmi bir takvim olmadan yazılmış olabileceğini düşünmek zordur. Açıkçası Hicri takvim, daha sonra İslam tarihi çalışmalarında olduğu gibi evvela büyüyen hilafet idaresine kolaylık sağlamada başarılı olduğunu kanıtladı, fakat hicret öncesi dönemin tarihini tespitinde kullanılmadı.

Hız. Ömer, yönetim için bir takvime ihtiyaç duymuştur. Bundan dolayı takvime seçilecek başlangıç yılın hangi yıl olacağı problem teşkil etmiyordu. Bu nedenle Hz.

Ömer'in yeni takvime başlangıç olarak hicret yılını seçmesi pratik bir karardı. Fakat yeni takvime başlangıç yılı olarak hicret yılını (15 temmuz 622 tarihini) Hz. Ömer'in seçmesinin ardındaki sebepler bir tarafa o, Hz. Peygamberin ömrünün büyük bir bölümünü içine alan bir devresini -yani 2 Mayıs 570'ten 22 mayıs 632'ye kadar olan dönemini- göz ardı etti. Aynı zamanda bu dönem, Kur'ân-ı Kerim'in ona indiği yılların yarısından fazlasını kapsıyordu. Bu durum, kronolojik karışıklığın başladığı noktadır.

Tarihçiler siyer olaylarının tarihlerini tespit ederken onu zımnen üç devreye ayırdılar. Her bir devre için, farklı bir olayın meydana geldiği yılı başlangıç itibar ettiler:

Birinci devre: Hz. Peygamberin doğumu ile vahyin başlaması arasındaki zamanı kapsar. Mesela tarihçiler, Hz. Muhammed @ 25 yaşında ticaret için Suriye'ye seyahat ettiğini (İbn Hişam 1937, I, 202) ve 35 yaşında Kabe yeniden inşa edilirken Haceru'l-Esved'in kimin tarafından yerine konacağı konusunda Kureş kabilesi arasında çıkan ihtilafta hakem olduğunu kaydederler (a. g. e., I, 209). Birinci devrenin başlangıç yılı, Hz. Muhammed @'ın doğum yılıdır.

İkinci devre: Kur'ân-ı Kerim'in ilk inişi ile Hz. Peygamber'in Medine'ye hicreti arasında geçen zamanı içerir. Bu devrede meydana gelen olaylar vahyin ilk iniş yılı (yani bi'set yılı) başlangıç itibar edilerek tarihleri tespit edilmiştir. Mesela İbn Sa'd (1905, I, 136), Habeşistan'a ilk hicretin bir grup müslüman tarafından bi'setten beş yıl sonra yapıldığını nakleder ve Hz. Peygamber'in bi'setten sonra beşinci yılda Taife gittiğini söyler (a. g. e., I, 142).

Üçüncü devre: Hz. Peygamber'in Medine'ye hicreti ile başlar. Böylece İslam tarihinin kısa bir devresini (yarım asırdan fazla bir süresini) içeren Hz. Peygamber'in siyerinin üç devresi, farklı üç başlangıç yılına göre tarihleri tespit edilmiş oldu.

Siyer kronolojisindeki bu eksiklik, Hz. Peygamberin hayatının farklı devrelerine ait olaylar arasında geçen süreleri belirlemede önemli problemler meydana getirmiştir. Hicret öncesi olayların Miladî tarihlerini bulmak ciddi bir problem olmuştur. Bu problem çok önemlidir; öyle ki çok az araştırmacı hicret öncesi olayların Miladî tarihlerini hesaplamaya teşebbüs etmiştir. Hatta onlar çok önemli bazı olayların Miladî tarihlerini -onu da büyük hatalar içinde- hesaplamakla yetindiler.

Siyer olaylarının Miladî tarihlerinin belirlenmesi, şüphesiz önemlidir. Çünkü bu takvim, dünya ülkelerinin ekseriyeti tarafından kültürel arka planı önemsenmeden kullanılmaya başlandı. Müslüman olan ve Arapça konuşan ülkelerde de Miladî takvim resmi takvim olarak benimsendi ve kendi Hicrî takvimlerine oranla daha çok kullanılmaya başlandı. Çok az sayıda müslüman, Hicrî takvim hakkında esaslı malumata sahiptir.

Bu problemlerin çözümü ve açık, tutarlı bir İslâm tarihi kronolojisinin hazırlanması için İslam tarihinin tamamını kapsayan yeni bir kamerî takvimin hazırlanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu takvimin kullanılmasıyla, farklı olayların kronolojik sırası ve olaylar arasındaki sürenin (karşılıkları olan Miladî tarihlerle birlikte) hesaplanması kolay olur.

II. Muhammedî Takvim

Kamerî takvim 12 aydan oluşur; her bir ay o ayın yeni hilalinin doğuşuyla başlar. Muhammedî takvim, Hicrî takvimin ikinci ayı olan Rebiulevvel ayına tekabül eden Hz. Muhammed @'ın doğduğu ay ve yıl ile başlar. Bunların ikisi de siyerin hicret öncesi ve sonrası devirlerini içerir. Kamerî takvim, üç farklı olay (Hz. Peygamber'in doğumu, bi'seti ve hicreti) esas alınarak tarih verilen siyer olaylarına bütünlük içinde yeniden tarih vermek için kullanılabilir. Böylece siyer olaylarının tümü bir kronolojide toplanabilir. Bu, siyer olaylarının Miladî tarihlerini hesaplamayı da kolaylaştırır.

Muhammedî tarihler ve onların Hicrî karşılıklarının açık bir şekilde ortaya koyulması ve bu iki takvim arasında muhtemel bir karışıklığın önlenmesi için Muhammedî takvimin aylarına yeni isimler verilmiştir. Takvim İslâm tarihinin kronolojisini gösterecek şekilde düzenlendiği için her bir ayın ismini o ayda olmuş bazı meşhur olaylara dayandırmak için kıstas olarak kabul edildi. Şimdi seçilen isimlere ve iştikakına (etimoloji) geçebiliriz:

1- Nûr: Allah Resûlü Muhammed @ bu ayda doğmuştur. Kur'an-ı Kerim'de de Hz. Peygamber'e bu isim verilmiştir (Mâide 5/15), (Mh. 1/570).

2- Kudüs (Dârü's-Selâm): Kudüs'ün fethi Ömer b. el-Hattab hilafeti döneminde bu ayda gerçekleşmiştir. Yine Aksa camisinin bulunduğu Kudüs şehri müslümanlarca kutsal mekanlardan biri olarak hürmet görmektedir (Mh. 70/637).

3- Kerrâr: (Tekrar tekrar saldırı): Hz. Peygamber @, Hayber savaşında düşmanın bozguna uğratılmasında gösterdiği olağanüstü atakları ve gayretleri sebebi ile İmam Ali b. Ebi Talib'e bu ismi vermiştir (Mh. 61/628).

4- Zehra: Hz. Peygamber'in o ayda doğan kızına verilen lakaptır (Mh. 38/606)

5- İsrâ: Hz. Muhammed @'ın Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'deki (Dârü's-Selâm) Mescid-i Aksa'ya "gece seyahatinin" Kur'an-ı Kerim'de yer alan ismidir (İsrâ: 17/ 11). Hz. Peygamber'in mirâç mucizesi de bu ayda gerçekleşmiştir (Mh. 52/620).

6- Kadisiye: Ömer b. el-Hattab'ın (r. a.) hilafeti döneminde müslümanlar bu ayda büyük bir zafer kazandıkları için böyle isimlendirilmiştir (Mh. 69/637).

7- Ramazan: Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen oruç ayıdır. Aynı isim, Hicrî takvimde de bulunur.

8- Nasr (zafer, yardım): Bu ay, Hendek gazasını hatırlatır (Mh. 59/627).

9- Biât: Rıdvân biatının yapıldığı ay (Mh. 60/628).

10- Hac: Mekke'de hac ibadetinin yapıldığı ay.

11- Hicret: Hicrî takvimin ilk ayına karşılık gelir.

12- Fütûh: Pek çok İslâm fetihleri bu ayda meydana gelmiştir.

Araplar, Habeşistanlı askeri kuvvetlerin Kabe'yi tahrip etmek için düzenledikleri başarısız seferlerinden sonra, Hz. Peygamber'in doğduğu yılı isimlendirmek için "Senetü'l-Fil" (Fil yılı) deyimini kullandılar. Ama Muhammedî

yıl, Hicrî yılın aksine Arap yılı ay sıralamasını izlemeyip, iki ay daha geç başlar. Neticede Muhammedî takvimin ilk ayına farklı bir isim verilmek zorunda kalınmıştır. Muhammedî takvimin ilk ayı Hz. Peygamber'in doğumundan dolayı Nûr diye isimlendirilmiştir (bkz. Tablo-1: Muhamedî Takvim Aylarının Hicrî Takvimdeki Karşılıkları).

III. Hesaplama Metodu

A. Eşdeğerleri Bulma Formülü

Hz. Muhammed (@) ın doğduğu ay (Muhammedî takvimin ilk ayı), Hicrî yılın Muharrem ayından (yani Hicrî takvimin ilk ayından) kamerî yıl ile 53 yıl 10 ay önce başlar. Bu sebeple Hicrî bir tarihi, Muhammedî bir tarihe çevirmek ve karşılıklı olarak eş değerlerini bulmak için şu formüller uygulanır:

Birinci formül: Muhammedî tarih = Hicrî tarih + 53 yıl 10 ay.

İkinci formül: Hicrî tarih = Muhammedî tarih - 53 yıl 10 ay

Mesela: Dûmetu'l-Cendel savaşı, 25 Rebiulevvel H. 5 tarihinde yani 25. 3. H. 5'te meydana geldi. Bunun Muhammedî takvimdeki karşılığı şöyle olur: 25. 03. H. 5 + 53 yıl +10 ay = Muhammedî 25. 01. 59, yani 25 Nûr Mh. 59.

B. Hesaplama Yöntemleri

Hamid M. en-Ni'aymî, verilen herhangi bir ayın ilk gününü zaman ve tarihini hesaplamak için astronomik denklemler kullanan bir bilgisayar programı hazırladı. Bu programın doğruluğu Astronomik takvim tablolarına dayalı olarak test edildi. Biz, daha sonra ilk program tarafından verilen sonuçları kullanarak Muhammedî tarihleri Miladî karşılıklarına çeviren başka bir programı hazırladık. Burada şu hususu işaret edilmeğe değer: Hicrî tarihleri, Miladî tarihlere çeviren veya karşılıklı olarak Hicret öncesi tarihleri kullanmak için hazırlanmış bilgisayar programı daha önceleri bulunmamaktaydı. El ile yapılan bazı hatalı hesaplama girişimlerinden başka Hicret öncesi olayların Miladî tarihleri, daha önce doğru olarak hesaplanmamıştır. Teklif edilen Muhammedî takvim, bu güçlülüğü ortadan kaldıracaktır.

C. Kamerî gün

Gece yarısı başlayıp bir sonra ki gece yarısı ile biten "Batı gününün" aksine "kamerî gün", güneşin batmasıyla başlar ve müteakip güneşin batışı ile son bulur. Kamerî güne göre aynı günde meydana gelen iki olay, eğer biri gece yarısından önce diğeri sonra olmuş ise, birbirini izleyen iki Miladî tarihte meydana gelmiş olduğu kabul edilecektir. Başka bir ifade ile güneşin batışı ile bir Batı gününün gece yarısı arasındaki saatler, Arap günün ilk saatleri sayılır. Haliyle mesela bir Batı telakkisine göre Perşembe gününün akşam sonrası saatleri Araplar tarafından Cuma gününün ilk saatleri olarak kabul edilir. Bu durum araştırmacılar tarafından

küçümsemiş dikkate alınmamıştır. Bunun için hazırladıkları kronolojilerde Arap gününün güneşin batışı ile gece yarısı arasında meydana gelen olayların tarihlerinin karşılıkları hesaplandığında, bir günlük farklılık görünür. Kadir gecesi olarak bilinen Kur'ân-ı Kerim'in ilk indiği gece gibi. Bilgisayar programımız bu farklılığı dikkate alacak ve doğru hesaplama yapacak şekilde hazırlandı. Günümüzde çoğu Arap ve İslam ülkeleri, Batı dünyasının gün tarifini benimsemişlerdir. Yani günün, saat ve dakika olarak "0.0" dan başlayıp 23 saat 59 dakika 59 saniyede bittiği şeklindeki tarifi kabul etmişlerdir.

D. Kamerî Ayın Başlangıcının Tespiti

Çıplak gözle Ramazan ve Zilhicce ayının başlangıcının tespit edilmesi yönteminden başka, günümüzde İslam ülkelerinde yetkililer Hicrî takvimin başlangıcını belirlemeyi değişmeyen kurala göre, yani Ay'ın astronomik doğuşunu takip eden gün, o ayın ilk günü olması kuralına göre tespit etmektedir. Bu tabii ki ancak takribi bir metottur. Mesela, eğer yeni ayın doğuşu, gece yarısından hemen önce olmuş ise o zaman gece yarısı yeni ayın başlangıcı sayılır. Şayet doğuş, gece yarısından sadece bir kaç dakika sonra olursa o zaman bir sonraki gece yarısı, ayın başlangıcı olur. Açıkçası bu kural Hicrî ayları daha önce haber vermek için kullanılan basit bir yöntemdir. Böylece Ramazan ve Zilhicce ayları dışında, diğer Hicrî ayların başlangıcının tespit edilmesi için herkes için geçerli bir kurala göre hazırlanmış Hicrî bir takvime dini bir önem veya mana atfedilmemiştir. Aslında böyle bir usûl, ilk dönem müslümanlar tarafından da izlenmemiştir.

Araplar hem İslâm'dan önce hem de İslâm'ın doğuşundan sonra uzun bir süre, günümüzdekine benzer bir takvim geliştirmekle ilgilenmemiştir. Hayat tarzları ve çevreleri, bizim kullandığımız sistematik ve her şeyi ile daha önceden belirlenmiş takvimlere ihtiyaç hissetmiyordu. Üstelik çölde yaşayan Arap kabileleri bir tarihi hatırlatacak bir usûle de muhtaç değillerdi. Çünkü onlar, doğrudan Ay'a bakarak ayın kaç günlük olduğunu ve zamanı biraz dikkatle hesaplayabiliyorlardı. Onun için onların tarih belirlemeleri yeni hilalin görülmesine de bağlı değildi.

Mesela bir Arap, ayın son gününde Ay'a baktığında ayın kaç olduğunu tahmin edebiliyordu. Ay'ın görülüp görülmemesi veya doğuş gecesinin bilinip bilinmemesi ayın kaçınıcı günü olduğunu tahmin etmek için engel teşkil etmiyordu. Bu, Arapların tarih tespitini Ay'ın dönüşündeki asli menzillerine göre yaptıklarını ifade eder. Biz bu gerçeği, hesaplarımızda dikkate aldık.

IV. Nesî' Problemi

Siyer kronolojisine ilişkin problemler araştırıldığında bir çok araştırmacının ileri sürdüğü şu iddia dikkati çekmektedir: Araplar, takvime düzensiz olarak gün veya ay ilave etmişlerdir. Yani nesî' usûlünü kullanıyorlardı. Eğer bu iddia kanıtlanmış olsaydı ilk dönem İslâm tarihinin Miladî karşılıklarını hesaplamaya teşebbüsün hiçbir mantığı olmazdı. Binaenaleyh bu iddia titiz ve hassas bir incelemeye muhtaçtır.

Araplar İslam'dan önce kameri takvimin dört ayına; Muharrem, Recep, Zilkade ve Zilhicce aylarına. "el-eşhuru'l-hurum" (kavga ve savaşın haram kabul edildiği aylar) diyordu. Bazı bilim adamları bu deyim hatayla "hürmete şayan veya kutsal aylar" şeklinde tercüme etmişlerdir (Edwards 1964, s. 94). Oysa bu bağlamda "el-eşhuru'l-hurum" kelimesi dini manalara sahiptir ve İngilizce tek bir kelimeyle ifade edilemez. Onun için biz "el-eşhuru'l-hurum" ifadesini kullanmayı tercih ettik. Bu aylara Hz. İbrahim zamanından beri Araplar tarafından dini bir saygı gösterilmiş olmasına karşın bu düzen ve gelenek birbirleriyle sürekli savaşan kabileler tarafından ihlal ediliyordu. "el-Eşhuru'l-hurum" esnasında savaşa izin verme işlemi nesî' olarak bilinirdi. Kur'ân-ı Kerim (Tevbe: 9/36-37) dört haram ayın önemini tekit etti, nesî'i küfri hareketler sınıfına soktu ve sonunda yasakladı.

Nesî', doğulu ve batılı bilim adamları arasında çoğunlukla yanlış anlaşılan bir konu olmuştur. Bazı bilim adamları, nesî'in haram ayların birinde veya çoğunda savaşa izin verme ve kalan sekiz ay süresince savaşı yasaklama anlamını ifade ettiğini düşünmüştür (Hicazî 1952, X,44). Bu görüş açıkça nesî'in kameri yılın süresiyle oynama anlamına gelmediğini ifade eder. Fakat başka araştırmacılar, Arapların nesî' yöntemiyle el-eşhuru'l-hurum kabul edilen aylara bir ay ilave ettiklerini, bunu da o aylarda savaşı meşrulaştırmak için yaptıklarını; böylece ayların bilinen sırasını karıştırdıklarını kabul etmişlerdir. Bu sebeple aylar sırasını kaybediyor, mesela yedinci ay altıncı ay oluyordu. Haliyle diğer ayların sırası da değişiyordu (Kutup 1971, X, 216-221). İki görüş de, nesî'den bahseden Kur'ân-ı Kerim'in ilgili ayetini bir yanlış anlamadır. Kur'ân-ı Kerim açıkça ifade eder ki, Araplar nesî'i kullanarak haram ayların sayısını azaltırlardı. Yoksa bazı ilim adamlarının anladığı gibi diğer aylarda savaşmayı yasaklamak suretiyle haram ayların sayısının olduğu gibi korumazlardı. Aynı ayet şunu da vurgular: Araplar nesî' ile haram olanı helal kıldılar. Fakat Kur'ân-ı Kerim helal olanı haram kıldıklarının söylemiyor. Böylece Araplar nesî'e başvurmak suretiyle haram ayların birinde veya daha fazlasında savaş yapılmasına izin vermiş oldular. Sonuçta haram ayların sayısını azaltmış oldular.

İslam'dan önce Araplar haram aylar hususunda keyfi davranmışlardır. Kasten ve mükerrer defalar haram aylarda uyulması gereken barışı, ihlal etmişlerdir. Tarih şu hususa şahitlik etmektedir ki, nesî' ilk siyer müelliflerinin eserlerinde bulunan kronolojik bilgilerin sıhhatine etki etmemiştir. Vâkıdî'nin verdiği tarihler (1966, I,2-4) başka bir tartışma konusudur. O, bir çok siyer olayının tarihini ay ve yıl olarak Hicri takvime göre vermiştir. Onun hesapları, yılın hep 12 aydan teşekkül ettiğini, ayların sıralarının bozulmadığını ve değişmediğini gösterir.

Nesî'in başka bir yanlış anlama şekli, nesî'i takvime bir 13. ay ilave etme yöntemi olarak düşünmektir. Bazı ilim adamları Arapların bu yöntemi kameri yılı güneş yılı ile aynı çizgide tutmak için benimsediklerini düşünmüşlerdir (Hodgson 1974, I, 20-21). Hatta bazıları, nesî'i farazî olarak kabul edilen 13. ilave ayın ismi olduğunu ileri sürmüştür (Tsybulsky 1979, s. 14-15). Aslında Araplar, nesî'i, kameri yılı güneş yılına eşitlemek gibi basit bir nedenden dolayı tatbik etmemişlerdir. Babililer'de olduğu gibi takvime gün veya ay ilave etme yöntemi, astronomi veya astroloji bilimine dayalı hesap yapan medeniyetler tarafından kullanılan bir

işlemdir (Parker ve Duberstein 1956). Halbuki İslam öncesi Araplar, astronomi veya astroloji bilimiyle ilgilenmemiştir.

Tsybulsky (1979, s. 15) ve Hodgson (1974, I,21) şöyle hatalı bir iddia da bulunmuşlardır: Kur'ân-ı Kerîm'in nesî'i yasaklaması, Arap yılının mevsimlerle sabit olmayan bir ilişkiye sahip olmasını netice vermiştir. Ne İslam'dan önce ne de sonra, Kur'ân-ı Kerîm'in yasakladığı nesî'in ay yılını güneş yılına ayarladığı hususunda hiçbir delil yoktur. Tsybulsky (1979, s. 13-14), kamerî Arap aylarının bir kısmının isimlerinin belirli mevsimlere işaret ettiğini ileri sürmüştür. Mesela, üçüncü ve dördüncü Hicrî aylar (bkz. Tablo-1), birinci ve ikinci baharı zikredildikleri sıra ile ifade eder. Yine beşinci ve altıncı ayların isimleri, birinci ve ikinci zemheri mevsimine işaret eder. Bu, tabii ki güneş takvimine uymaz. Tsybulsky gibi bir çok başka bilim adamı, bahar sözcüğünün Araplar tarafından sonbahara işaret etmek üzere kullanıldığını savunmuştur. O böylece bu dört ismin kamerî-şemsi takvimin ayları olduğu sonucunu çıkarmıştır. Onun fikirlerinin özü makul değildir. Çünkü Kamerî aylar sabit değildir. Onun Ramazan ayına telmihte bulunmasına gelince, Ramazan ayı Güneş takvimine göre kışın ortasına denk geldiği zaman bu yıllarda Ramazan ayının çok sıcak olduğunun ifade edilmesi anlamsız olur. Hakikat şudur: Kamerî Arap takviminde, ayların isimlerinin zahir manasının mevsimlere işaret etmesi, tarih boyunca eski Arap kabilelerinin bir çok kez Ay ve Güneş takvimleri arasında gidip gelmiş olmalarından kaynaklanır. Onun için, en son zamanda kullandıkları bazı Kamerî takvim aylarının isimleri daha eski bir Güneş takviminin aylarından miras kalmıştır. Özetle Araplar, nesî'in Kamerî yılı Güneş yılı ile aynı çizgide tutmak yani kamerî-şemsi yılı elde etmek için kullanıyordu şeklindeki iddia doğru değildir.

Arapların nesî'i ne kadar kullandıkları bir tarafa bırakırsak, nesî' Arap kamerî yılın ne kadar sürdüğüne ve ayların sırasına etki etmemiştir. Bu sebeple nesî', kronolojik bilgilerin sıhhatini etkilememiştir. Ortaya konulmuştur ki, bazı bilim adamlarının İslam tarihi kronolojisinin güvenilirliğine şüphe atfetme teşebbüsleri, hem nesî'i hem de Arap kamerî takvimini yanlış anlamalarından kaynaklanmaktadır.

V. Siyer Literatürüyle İlgili Notlar

Bu makale, ilk dönem İslam tarihi kronolojisini ele aldığından mevcut kaynaklarda belirtilen bazı önemli tarihi gerçeklerin bahsedilmesi gerekmektedir. Doğrusu bütün İslam tarihi yazarları arasında, siyer literatürünün sıhhatini tespit etmek fevkalade problemlili bir mesele olduğu açıktır. İslam tarihinde siyer bilgisinin daha çok ihtilafli konular arasında yer almasının önemli bir sebebi, bizzat Hz. Peygamber devrinden günümüze intikal eden siyere dair yazılı malzemeye sahip olmayışımızdır.

Araştırmacılar, siyerle ilgili en erken döneme ait bu gün mevcut bilgilerin bile Urve b. Zübeyr (ikinci Muhammedî asrın ortası, ilk Hicrî asrın sonu) ile muhtemelen diğerlerinin yazdıklarına dayalı olduğunda müttefiktir (Jones 1966, 19-30). Vâkıdî (ö. Mh. 261/822) ve İbn Hişam'ın (ö. Mh. 274/835) siyerleri üçüncü Muhammedî asrın ilk yarısının sonlarında (yani ikinci Hicrî asrın ikinci yarısında),

başka bir deyişle Hz. Peygamber'in vefatından 150 sene sonra yazılmıştır. Aslında İbn Hişam'ın Sîre'si, Abbasilerin ilk dönemlerinde yaşayan Muhammed b. İshak (ö. Mh. 205/768) tarafından ilk olarak yazılan malzemenin biraraya getirilmiş halidir. Siyerin Vâkıdî rivayeti ekseriyetle Zührî'den (ö. Mh. 178/742) iktibas edilmiştir. Zaten İbn İshak da Zührî'nin öğrencilerindedir.

Siyerle ilgili daha erken döneme ait kaynakların mevcut olmaması, yeni ve eski bazı yazarlar tarafından, herhangi bir biyografiyi yazmaları bizzat Hz. Peygamber tarafından yasaklanmış olan ilk müslümanların (sahabelerin) bilerek bu alanda bir faaliyet yapmamalarına bağlanır. Mesela Abdulhamid (1937, I,12), Hz. Peygamber @'ın sözlerini kaydetmeyi müslümanlara yasakladığına, ancak sözlü olarak nakletmeye izin verdiği dair bir rivayet nakleder (a. g. e., II,393). Böyle bir mantık yürütme tenkide açıktır. Çünkü ilk müslümanların Hz. Peygamber @'ın sîretini yazmaktan geri durmalarının sebebi sırhâti konusunda müslümanların ittifak ettikleri bir hadis ise, o zaman nasıl oldu da daha sonraki müslümanlar bu ittifakı başarılı bir şekilde ihlal edebildiler. Guillaume (1924,15-16), bir anekdotta hadis tarihi konusunda kapsamlı bir tartışma takdim eder. Şöyle ki: Erken dönemde yaşamış bir çok ehliyetli ilim adamından Hz. Peygamber'in ensârdan birine hadisleri kaydetmesi için izin verdiği nakledilir. Bundan başka Guillaume, Hz. Peygamber'in vefatının hemen sonrasında siyer ve hadisin yazıldığına dair kuvvetli tarihi deliller verir. Hz. Peygamber'in hadislerinin yazılıp tedvin edilmesi için resmi emir Halife Ömer b. Abdilaziz tarafından Mh. 153/717 tarihi civarında verildi. Ömer b. Abdilaziz'in kararı, İslam'ın ilk dönem tarihinin önemli bir kısmını zayi olmaktan korudu ve Hz. Peygamber'in siyer ve hadisini tasnif ve kaydetme hususunda çok aktif bir hareketi başlattı.

VI. Sonuçlar

Biz, Vâkıdî'nin Megâzî'sinde (1966, I-III) tarihi tespit edilmiş olayları toplayıp liste haline getirdik. Vâkıdî'nin Megâzî'si İbn Hişam'ın Sîre'sinden (1966, I-IV) daha çok bilgilendirici ve sahihtir. İbn Hişam, Sîre'sinde olaylarla ilgilenmişse de olayların tarihlerine yaptığı atıfların önemi azdır. Onun Sîre'sinde verilen fakat Vâkıdî'nin atladığı bir kaç tarihe listemizde yer verdik. İki kaynak, aynı olaya farklı tarihler vermesi durumunda rivayetlerin tutarlılığını araştırdık. Taberî (ö. Mh. 364/922) (1961-1962), İbn Kesir (ö. Mh. 328/1372) (1988) ve Diyarbekrî (1885) gibi başka kaynaklara da müracaat ettik. Bu durum, özellikle İbn Hişam'ın İbn İshak'ın eserinin orijinal metni eserine dahil etmemesine başlanabilir. İbn Hişam, İbn İshak'ın Sîre'sinde değişiklik yaptığını, özetlediğini, hattı bazı bölümleri çıkardığını itiraf etmektedir (İbn Hişam 1937, I, 2-3).

Kronolojik listemizi hazırlarken, Vâkıdî'nin talebesi ve katibi olan İbn Sa'd'ın Sîre'sine de (ö. Mh. 184/844) (1905, I-II) başvurduk. İbn Sa'd'ın eserinin önemi, siyerin en erken kaynaklarından biri olması yanı sıra Vâkıdî'nin verdiği birçok olayın tarihini teyit etmesidir. İbn Sa'd, İbn Hişam ve Vâkıdî'de bulunmayan bazı tarihleri de vermiştir. Bazı tarihler, İbn Sa'd'ın siyerinde bulunan bilgiler kullanılarak hesapladık. Mesela İbn Sa'd Buhran'da bulunan Benu Süleym'e karşı yapılan gazvede Hz. Peygamber'in Medine'den on gün uzak kaldığını söyler.

Gazve, 6 Cemaziyevvel H. 3 tarihinde meydana gelmiştir. Hz. Peygamber'in Medine'ye dönüşü ise 16 Cemaziyevvel H. 3 tarihinde olduğu kabul edilir (a.g.e., II. 24).

Netice olarak siyer kaynaklarının siyer olaylarının ekseriyetini bir kronolojik sıra içinde sundukları ifade edilebilir. Kaynaklar tali olaylarda benzer bir eğilim göstermezler. Bu da tali olayların tarihlerinin tespit edilmemesi ilk ravilerin dikkatinden kaçmasından kaynaklanır.

Yaptığımız hesapların sonuçları ile birlikte listelenen bütün bilgiler altı sütuna sahip olan Tablo-2'de gösterilecektir: Birinci sütunda, olayların kısa bir tarifi verilir. Mesela bir kaç örnek üzerinde duralım:

1. Hz. Peygamber Komutasında Yapılan Bir Gazve:

Bedir gazvesi	17 Ramazan H.2	17 Ramazan Mh. 56	Gn	12 Mart 624	Ç
---------------	----------------	-------------------	----	-------------	---

2. Hz. Peygamber'in Komutasında Yapılan Başka Bir Gazve

Benu Lihyan gazvesi	1 Rebiulevvel H. 6	1 Nûr Mh. 60	Gn	19 Temmuz 626	P
---------------------	--------------------	--------------	----	---------------	---

3. Hz. Peygamber'in Atadığı Bir Komutanın Seriyyesi

Zeyd b. Haris'in Hismâ seriyyesi	.../ Cemaziyelahir H. 6	.../ Zehra Mh. 60	.../ Ekim-Kasım 627
----------------------------------	-------------------------	-------------------	---------------------

4. Arap Kabilelerinin, İslam'ı Kabul Ettiklerini Bildirmek Üzere Hz. Peygamber'e Delege Göndermeleri

Gassan'dan gelen temsilci heyet	.../Ramazan H. 10	.../Ramazan Mh. 64	Kasım-Aralık 631
---------------------------------	-------------------	--------------------	------------------

İkinci sütunda, Hicri tarihler yer alır, bir çok olayın ya gün yada ay olarak meydana geldiği tarih eksiktir. Sadece yılı, veya ay ya da yılı tespit edilmiş olayların kronolojik sırası, söz konusu siyer metinlerinden çıkarılmıştır. Hz. Peygamber'in ---/---/H. Ö. 10. yılda İslam'a açık davete başladığı tarih gibi. Aynı durum üçüncü ve beşinci sütuna da uygulandı.

Üçüncü sütunda olayların Muhammedî takvime göre tarihleri verilmiştir. Bir olayın Hicri takvime göre meydana geldiği ay bilinmiyorsa, bu olayın, Hicri yılın

ilk 10 ayından birinde olduğu farz edildi. Böylece olayın Muhammedî takvime göre yılı, Hicrî yıla 54 yıl eklenerek elde edilir (bkz. Eş değerleri bulmak için birinci formül).

Dördüncü sütun olayın meydana geldiği zamanı gösterir. "Gc" (gece) rumuzu, olayın gün batımı ve gece yarısı arasında olduğunu işaret eder. Olaylar gece yarısı ve günbatımı arasında olduğuna "Gn." (gündüz) rumuzu ile işaret edilmiştir. Burada olayın meydana geldiği zamanı belirtmenin önemi, Miladî tarihi doğru bir şekilde belirlemek için kullanılmasından kaynaklanır. Çünkü Arap gününün gündüz ve gecesi (yukarıda anlatıldığı gibi), iki Batı gününe (gelen paragrafa bkz.) denk gelir.

Beşinci sütunda, Hicrî ve Muhammedî tarihlerin Miladî karşılıkları verilmiştir. Bir olayın Hicrî bilinmediğinde, Miladî karşılığı iki muhtemel ay olur. Eğer olayın Hicrî ayı bilinmiyorsa, Miladî iki muhtemel yıl verilir. Mesela, Kureyşlilerin müslümanlara uyguladığı boykotun kaldırılması tarihi, ----/----/618-619 şeklindedir. Bir olayın vakti (mesela güneşin doğuşunda mı, batışında mı gibi) bilinmiyorsa (ki bu durum tablodaki yeri boş bırakılarak işaret edilmiştir), iki muhtemel Miladî tarih verilir. Mesela müslümanlar tarafından kuşatıldıktan sonra Benu Kurayza'nın teslim olmasının Muhammedî takvimde tam tarihi 7 Hac Mh. 59'dur. Fakat olayın zamanı bilinmediğinden, söz konusu Muhammedî tarihin Miladî karşılığı şu iki Miladî tarihten biri olabilir: 27-28 Nisan 627.

Altıncı sütun, siyer olayının haftanın hangi günü meydana geldiğini gösterir. Haftanın günleri bir veya iki harfle kısaltma yapılarak belirtildi. Mesela "C." harfi Cuma gününü temsil eder. Dikkat edilmelidir ki, bu sütun iki Miladî tarihe kısmen denk gelen bir Arap gününü verir. Mesela 27-28 Nisan 627 günleri, tek Arap günü olan Salı gününü gösterir.

Tablo-2'nin gösterdiği gibi ilk dönem İslam tarihinin önemli bir çok olayı Cuma günü meydana gelmiştir. Bu sonuç, Hz. Peygamber'in doğumu, Kur'an-ı Kerim'in ilk inişi ve diğer önemli olayların hepsinin Pazartesi gününde olduğunu ifade eden hadisın sıhhatini cerh eder. Aslında, bir çok alim bu hadisın sıhhatine şüphe atfetmiştir (İbn Kesir 1988. II, 21). Belli başlı siyer olaylarının çoğunun Cuma gününde meydana geldiği bulgusu, Kur'an-ı Kerim tarafından Cuma gününe affettiği önemle uyum arz eder. Zaten bir çok hadis de Cuma'nın haftanın diğer günlerinden üstünlüğünü ifade etmiştir. Mesela, Buhârî'nin (ö. Mh. 310/1870) (1896) meşhur hadis külliyyatında, haftanın diğer günleri arasında Cuma gününün farklı bir konuma sahip olduğuna vurgu yapan müstakil bir bölüm yer alır. Tablo-2'den seçilen tablo-3, Cuma günü meydana gelen önemli siyer olaylarını gösterir.

VII. NETİCE

Muhammedî takvim ve hesaplama tekniklerinin kullanımı, orjinal bir şekilde bu makalenin müellifleri tarafından (el-Casnazanî v. d. 1992) teklif edilmiştir. Bu örnek çalışmada Hz. Peygamber zamanının kamerî ve Miladî kronolojisini hazırlamak için siyerin en eski kaynakları kullanıldı. Siyer kaynaklarının incelenmesi sonucu elde edilen tarihi tespit edilmiş olaylar ilk kez kamerî takvime göre kronolojik sıraya koyunuldu. Yine ilk kez bu olayların Gregorian tarihleri hesaplandı. Tabi ki bu çalışma siyerin mevcut bütün kaynaklarını kapsamaz. Bu çalışma da verilen kronoloji, ileride başka tarihi bilgiler kullanılarak genişletilip tamamlanabilir. Aslında Muhammedî takvim ve onunla ilişkili hesaplama teknikleri kullanılarak Hz. Peygamber sonrası dönemin olayların tarihlerinin daha doğru bir şekilde tespiti için yararlanılabilir.

Tablo-1: Muhammedî Takvim Aylarının Hicrî Takvimdeki Karşılıkları:

No	Muhammedî aylar	Hicrî aylar
1	Nûr	Rebiulevvel
2	Kudûs	Rebiulahir
3	Kerrâr	Cemaziyevvel
4	Zehra	Cemaziyelahir
5	İsrâ	Recep
6	Kadisiye	Şaban
7	Ramazan	Ramazan
8	Nasr	Şevval
9	Biât	Zilkade
10	Hac	Zilhicce
11	Hicret	Muharrem
12	Fütûh	Safer

Tablo-2: Siyer Kronolojisi

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladi Takvim	Gün
Hz. Peygamber'in @ Mekke'de dünyaya teşrihi	12 Rebiulevvel H. Ö. 54	12 Nûr 1	Gn.	2 Mayıs 570	C.
Resûlullah'ın @ sûtanne Halime'ye verilmesi	...Rebiulevvel H. Ö. 54	...Nûr 1		.../Mayıs 570	
Halime'nin Hz. Peygamber'i annesi Amine Hatuna geri getirmesi	.../.../H. Ö. 52	.../.../3		.../.../572-573	
Halime'nin 'şakk-ı sadr' mucizesinden sonra Resûl-i Ekrem'i tekrar annesine geri getirmesi	.../.../H. Ö. 50	.../.../5		.../.../574-575	
Halime'nin Hz. Peygamber'i son kez annesine geri getirmesi	.../.../H. Ö. 49	.../.../6		.../.../575-576	
Mekke kahininin, Resûlullah'ı teşhis etmesi ve Kureys'i uyarması	.../.../H. Ö. 49	.../.../6		.../.../575-576	
Amine Hatunun Hz. Peygamber ile beraber Medine'de bulunan dayılarına ziyarete gitmesi	.../.../H. Ö. 48	.../.../7		.../.../576-577	
Medine dönüşü Amine Hatunun vefatı ve Abdumuttalib'in Hz. Peygamber'i himayesine alması	.../.../H. Ö. 48	.../.../7		.../.../576-577	
Abdumuttalib'in vefatı ve Ebu Talib'in Hz. Peygamber'i himayesine alması	.../.../H. Ö. 46	.../.../9		.../.../578-579	
I. Ficar savaşı	.../.../H. Ö. 4	.../.../11		.../.../580	
Ebu Talib'in, Hz. Peygamber'i ticari amaçlı bir seyahatle Suriye'ye götürmesi	.../.../H. Ö. 42	.../.../13		.../.../581-582	
Rahip Bahira'nın peygamberlik alametlerini Hz. Muhammed @ a sezmesi	.../.../H. Ö. 42	.../.../13		.../.../581-582	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladi Takvim	Gün
II. Ficar Savaşı	.../.../Şevval H. Ö. 34	.../.../Nasr 21		.../Nisan-Mayıs 590	
H. Peygamber'in Hilful-Fudû'l'a katılması	.../.../Zilkade H. Ö. 34	.../.../Biât 21		.../Mayıs- Haziran 590	
H. Peygamber'in Hz. Hatice'nin ticari kervanının yöneticisi olarak Suriye'ye gitmesi	.../.../H. Ö. 29	.../.../26		.../.../594-595	
H. Peygamber'in Hatice ile evlenmesi	.../.../H. Ö. 29	.../.../26		.../.../594-595	
Ali b. Ebi Talib'in doğumu	.../14/Recep H. Ö. 24	14 İsrâ 31		9 Ekim 599	C.
H. Peygamber'in, Hacerü'l-Esved'in yeniden inşa edilen Kâbe'deki yerine yerleştirilmesi konusunda Kureyş kabilesi kolları arasında çıkan anlaşmazlıkta hakemlik yapması	19 Cemazeyela hir H. Ö. 17	19 Zehra 38	Gn.	30 Haziran 606	Pr.
H. Peygamber'in kızı Fatımatu'z-Zehra'nın doğumu	20 Cemazeyela hir H. Ö. 17	20 Zehra 38	Gc.	30 Haziran 606	C.
Kur'ân-ı Kerim'in ilk inşi (Leyletü'l-Kadr)	27 Ramazan H. Ö. 13	27 Ramazan 42	Gc.	20 Ağustos 610	C.
Resûlullah'ın, İslam'a açık davete başlaması	.../.../H. Ö. 10	.../.../45		.../.../612-613	
Müslümanların, Habeşistan'a ilk hicreti	.../Recep H. Ö. 9	.../ İsrâ 46		.../Nisan-Mayıs 614	
Muhacirlerin Habeşistan'dan dönüşü	.../Şevval H. Ö. 9	.../Nasr 46		.../Temmuz- Ağustos 614	
Kureyş'in, müslümanlara ekonomik ve sosyal boykot uygulaması ve Şi'b-i Ebi Talib'te abluka altına alması.	1 Muharrem H. Ö. 7	1 Hicret 47	Gc.	28 Eylül 615	Pts.
Müslümanlara uygulanan boykotun kaldırılması	.../.../ H. Ö. 4	.../.../51		.../.../618-619	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Ebu Talib'in vefatı	.../.../ H. Ö. 4	.../.../51		.../...618-619	
Hz. Hatice'nin vefatı	.../.../ H. Ö. 4	.../.../51		.../...618-619	
Hz. Peygamber'in, İslam'a davet ve destek bulmak için Taife gitmesi	.../Şevval H. Ö. 4	.../ Nasr 51		.../Mayıs-Haziran 619	
Resûl-i Ekrem'in Taif'ten dönmesi	.../Zilkade H. Ö. 4	.../Biât 51		.../Haziran-Temmuz 619	
Hz. Peygamber'in isrâ vi mi'râc mucizesi (İsrâ: 17/1).	27 Recep H. Ö. 3	27 İsrâ 52	Gc.	6 Mart 620	C.
Medine'den ilk olarak bir grubun İslâm'ı kabul etmesi	.../.../ H. Ö. 3	.../.../ 52		.../.../620	
I. Akabe Biât ı	.../.../ H. Ö. 2	.../.../ 53		.../.../ 620-621	
II. Akabe Biât ı	12 Zilhicce H. Ö. 1	12 Hac 54	Gc.	25 Haziran 622	Cts.
Hz. Peygamber'in Medine'ye hicret etmesi	28 Safer 1	28 Fütûh 54	Gc.	8 Eylül 622	Pr.
Resûlullah'ın, Sevr mağarasına sığınması	28 Safer 1	28 Fütûh 54	Gc.	8 Eylül 622	Pr.
Hz. Peygamber'in Sevr mağarasından ayrılması	2 Rebiulevvel 1	2 Nûr 55	Gc.	11 Eylül 622	P.
Hz. Ali'nin Medine'ye hicret etmesi	2 Rebiulevvel 1	2 Nûr 55	Gc.	11 Eylül 622	P.
Resûl-i Ekrem'in Medine'nin Benü Amr mıntıkasında ki Kudayd'a ulaşması	12 Rebiulevvel 1	12 Nûr 55	Gn.	22 Eylül 622	Ç.
Hz. Ali'nin Kudayd'a ulaşması	12 Rebiulevvel 1	12 Nûr 55	Gn.	22 Eylül 622	Ç.
Hz. Peygamber'in Kudayd'dan ayrılması	21 Rebiulevvel 1	21 Nûr 55	Gn.	1 Ekim 622	C.
Hz. Peygamber'in Benü Sâlim yurduna ulaşması ve Cuma namazını kılması	21 Rebiulevvel 1	21 Nûr 55	Gn.	1 Ekim 622	C.
Hz. Peygamber'in cami için yer seçmesi ve Ebu Eyyub el-Ensari'nin evinde misafir olarak kalmaya başlaması	21 Rebiulevvel 1	21 Nûr 55	Gn.	1 Ekim 622	C.

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Hz. Peygamber'in mühac ve ensâr arasında kardeşlik (muahât) tesis etmesi ve İmam Ali (r. a.)'ı kendine kardeş seçmesi	.../Rebiulevvel 1	.../Nûr 55		.../Ekim 622	
Hz. Hamza'nın (Kureys'e ait bir kervana hücum etmek amacıyla Kızıldeniz sahiline) seriyyesi	.../Ramazan 1	.../Ramazan 55		.../Mart-Nisan 623	
Mescidü'n-Nebi'nin inşaatının tamamlanması	.../Şevval 1	.../ Nasr 55		.../Nisan-Mayıs 623	
Hz. Peygamber'in Ebu Eyyub'un evinden ayrılması	.../Şevval 1	.../Nasr 55		.../Nisan-Mayıs 623	
Ubeyd b. Haris'in Rabiğ seriyyesi	.../Şevval 1	.../ Nasr 55		.../Nisan-Mayıs 623	
Sa'd b. Ebi'l-Vakkas'ın el-Harrar seriyyesi	.../ Zilkade 1	.../Biât 55		.../Mayıs-Haziran 623	
Ebva (Veddan) gazvesi	.../ Safer 2	.../Fütûh55		.../ Ağustos 623	
Ebva'dan dönüş	.../ Safer 2	.../Fütûh 55		.../Ağustos 623	
Buvat gazvesi	.../Rebiulevvel 2	.../ Nûr 56		.../ Eylül 623	
I. Bedir gazvesi (Kureys'in ileri gelenlerinden Safvan'ın yönettiği ticaret kervanına karşı)	.../Rebiulevvel 2	.../Nûr 56		.../ Eylül 623	
Hz. Peygamber'in Zü'l-Uşayra'ya hareketi	.../Cemaziyel evvel 2	.../Kerrar 56		.../ Ekim-Kasım 623	
Zü'l-Uşayra gazvesi	.../Cemaziyel ahir 2	.../Zehra 56		.../ Kasım-Aralık 623	
Zü'l-Uşayra'dan dönüş	.../Cemaziyel ahir 2	.../Zehra 56		.../Kasım-Aralık 623	
Abdullah b. Cahş'ın Nahle seriyyesi	29 Recep 2	29 İsrâ 56	Gn.	24 Ocak 624	Ç.
Abdullah b. Cahş'ın Nahle'den dönüşü	.../ Şaban 2	.../Kadisiye 56		.../ Ocak 624	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Kiblenin Beytül-Makdis (Kudüs)'ten Mescid-i Haram'a çevrilmesi	16 Şaban 2	16 Kadisiye 56	Gc.	9 şubat 624	C.
Ramazanda oruç tutmanın farz kılınması	.../Şaban 2	.../Kadisiye 56		.../ Şubat 624	
Hz. Peygamber'in Bedir'e hareketi	12 Ramazan 2	12 Ramazan 56	Gn.	7 Mart 624	Çr.
Hz. Peygamber'in Bedire ulaşması	17 Ramazan 2	17 Ramazan 56		11-12 Mart 624	Pts.
Bedir Gazvesi	17 Ramazan 2	17 Ramazan 56	Gn.	12 Mart 624	Pts.
'Umeyr b. 'Adiy'in, Asmâ' binti Mervan'ı öldürmesi	25 Ramazan 2	25 Ramazan 56	Gc.	19 Mart 624	S.
Sâlim b. Umeyr'in Ebu 'Afa'ı öldürmesi	.../Şevval 2	.../Nasr 56		.../ Mart-Nisan 624	
Benu Kaynuka'nın kuşatılması	14 Şevval 2	14 Nasr 56	Gn.	7 Nisan 624	Cts.
Benu Kaynuka'nın Medine'den sürülmesi	1 Zilkade 2	1 Biât 56		23-24 Nisan 624	S.
es-Sevik gazvesi	5 Zilhicce 2	5 Hac 56	Gn.	28 Mayıs 624	Pts.
es-Sevik'ten dönüş	10 Zilhicce 2	10 Hac 56		1-2 Haziran 624	Cts.
Karkaratü'l-Küdr gazvesi	14 Muharrem 3	14 Hicret 56	Gn.	5 Temmuz 624	Pr.
Karkaratü'l-Küdr'den dönüş	1 Safer 3	1 Fütüh 56		21-22 Temmuz 624	P.
Hz. Peygamber'in Gatafan'a karşı hareketi	12 Rebiulevvel 3	12 Nûr 57		30-31 Ağustos 624	C.
Muhammed b. Mesleme'nin, Ka'b b. Eşrefi öldürmesi	14 Rebiulevvel 3	14 Nûr 57	Gc.	1 Eylül 624	P.
Gatafan (Zu Emer) gazvesi	.../ Rebiulevvel 3	.../Nûr 57		.../ Eylül 624	
Hz. Peygamber'in Gatafan'dan dönüşü	23 Rebiulevvel 3	23 Nûr 57		10-11 Eylül 624	Pr.
Benu Süleym'e karşı Buhran gazvesi	6 Cemaziyelevvel 3	6 Kerrar 57		23-24 Ekim 624	Pr.

Siyer Olayları	Hicrî Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Buhran'dan dönüş	16 Cemaziyelvel 3	16 Kerrar 57		2-3 Kasım 624	Cts.
Zeyd b. Haris'in el-Kared seriyyesi	1 Cemaziyelahir 3	1 Zehra 57		16-17 Kasım 624	Cts.
Hz. Hasan'ın doğumu	15 Ramazan 3	15 Ramazan 57	Gc.	26 Şubat 625	Ç.
Kureyş ordusunun Uhud'a hareketi	25 Ramazan 3	25 Ramazan 57		8-9 Mart 625	Cts.
Hz. Peygamber'in iki kişiyi Zü'l-Huleyfe'de bulunan Kureyş ordusu hakkında istihbaratta bulunmak üzere göndermesi	5 Şevval 3	5 Nasr 57	Gc.	18 Mart 625	S.
Uhud gazvesi	7 Şevval 3	7 Nasr 57	Gn.	21 Mart 625	Pr.
Hamrâ'u'l-Esed gazvesi	8 Şevval 3	8 Nasr 57	Gn.	22 Mart 625	C.
Hamrâ'u'l-Esed'den dönüş	13 Şevval 3	13 Nasr 57		26-27 Mart 625	Ç.
Ebu Selmâ'nın Benu Esed'e karşı Katan seriyyesi	1 Muharrem 4	1 Hicret 57		10-11 Haziran 625	S.
Abdullah b. Üneys'in 'Urane'de Süfyan b. Halid'i öldürmesi	5 Muharrem 4	5 Hicret 57		14-15 Haziran 625	Cts.
Abdullah b. Üneys'in dönüşü	23 Muharrem 4	23 Hicret 57		2-3 Temmuz 625	Ç.
Bî'r Ma'üne'da Münzir b. Amr ve 70 müslümanın şehid edilmesi	.../Safer 4	.../ Fütûh 57		.../Temmuz-Ağustos 625	
er-Reci'de seçkin bir müslüman grubun şehid edilmesi	.../Safer 4	.../Fütûh 57		.../Temmuz-Ağustos 625	
Hz. Peygamber'in Benu Nadir'i kuşatma altına alması ve Medine'den sürmesi	.../Rebiulevel 4	.../Nûr 58		.../ Ağustos-Eylül 625	
Bedrû's-Suğra gazvesi (Bedrû'l-Ahira, Bedrû'l-Mev'id veya Ceyşû's-Sevik isimleriyle de bilinir)	1 Zilkade 4	1 Biât 58	Gn.	3 Nisan 626	Pr.

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Bedrû's-Sügra'dan dönüş	15 Zilkade 4	15 Biât 58		16-17 Nisan 626	Pr.
Zatü'r-Rika gazvesi	10 Muharrem 5	10 Hicret 58	Gn.	10 Haziran 626	S.
Sirâr'a (Medine'ye yakın bir yer) dönüş	25 Muharrem 5	25 Hicret 58		24-25 Haziran 626	Ç.
Dümetu'l-Cendel gazvesi	25 Rebiulevvel 5	25 Nûr 59	Gn.	23 Ağustos 626	Cts.
Dümetu'l-Cendel'den dönüş	19 Rebiulevvel 5	19 Kudüs 59		14-15 Eylül 626	Pts.
Mudar'dan Müzeyneli bir temsilci heyetin Hz. Peygamber'e gelmesi ve İslam'ı kabul ettiklerini bildirmeleri (ilk temsilci heyet)	.../Recep 5	.../İsrâ 59		.../Kasım-Aralık 626	
Sa'd b. Bekr'den Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Recep 5	.../İsrâ 59		.../Kasım-Aralık 626	
Hz. Hüseyin'in (r. a.) doğumu	2 Şaban 5	2 Kadisiye 59	Gc.	25 Aralık 626	C.
el-Müreysi (Mustalik) gazvesi	2 Şaban 5	2 Kadisiye 59	Gn.	25 Aralık 626	C.
el-Müreysi'den dönüş	1 Ramazan 5	1 Ramazan 59		23-24 Ocak 627	Cts.
Müslümanların Medine etrafına hendek kazmaya başlaması	2 Zilkade 5	2 Biât 59		24-25 Mart 627	Ç.
Hendek hafriyatının tamamlanması	8 Zilkade 5	8 Biât 59		30-31 Mart 627	S.
Kureyş ve müttefiklerinin Medine'ye ulaşması ve kuşatma altına alması (Hendek gazvesi)	8 Zilkade 5	8 Biât 59		30-31 Mart 627	S.
Kuşatmanın başarısız olması, Kureyş ve müttefiklerinin geri çekilmesi	23 Zilkade 5	23 Biât 59	Gn.	15 Nisan 627	Ç.
Hz. Peygamber'in Benu Kurayza'yı muhasara altına alması	23 Zilkade 5	23 Biât 59	Gn.	15 Nisan 627	Ç.

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Benü Kureyza'nın teslim olması	7 Zilhicce 5	7 Hac 59		27-28 Nisan 627	S.
Eşca'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Zilhicce 5	.../Hac 59		.../Nisan Mayıs 627	
Muhammed b. Mesleme'nin Kuratâ seriyyesi	10 Muharrem 6	10 Hicret 59	Gc.	29 Mayıs 627	Cts.
Muhammed b. Mesleme'nin Kuratâ'dan dönüşü	29 Muharrem 6	29 Hicret 59		17-18 Haziran 627	Pr.
Benü Lihyân gazvesi	1 Rebiulevvel 6	1 Nûr 60	Gn.	19 Temmuz 627	P.
Benü Lihyân'dan dönüş	15 Rebiulevvel 6	15 Nûr 60		1-2 Ağustos 627	P.
el-Gâbe gazvesi	.../Rebiulevvel 6	.../Nûr 60		.../Ağustos 627	
el-Gâbe'den dönüş	.../Rebiulevvel 6	.../Nûr 60		.../Ağustos 627	
'Ukkâşe b. Mihsân'ın el-Gamr seriyyesi	.../Rebiulevvel 6	.../Nûr 60		.../Ağustos 627	
Muhammed b. Mesleme'nin Zül-Kıssa seriyyesi	.../Rebiulahir 6	.../Kudüs 60		.../Ağustos-Eylül 627	
Ebu Ubeyde'nin Zül-Kıssa seriyyesi	.../Rebiulahir 6	.../Kudüs 60		.../Ağustos-Eylül 627	
Zeyd b. Harise'nin Cemûm'de bulunan Benü Süleym'e seriyyesi	.../Rebiulahir 6	.../Kudüs 60		.../Ağustos-Eylül 627	
Zeyd b. Harise'nin el-'İs seriyyesi	.../Cemaziyel evvel 6	.../Kerrar 60		.../Eylül-Ekim 627	
Zeyd b. Harise'nin et-Taraf seriyyesi	.../Cemaziyel ahir 6	.../Zehra 60		.../ Ekim-Kasım 627	
Zeyd b. Harise'nin Hisma seriyyesi	.../Cemaziyel ahir 6	.../Zehra 60		.../ Ekim-Kasım 627	
Zeyd b. Harise'nin Vâdî'l-Kura seriyyesi	.../Recep 6	.../İsrâ 60		.../ Kasım-Aralık 627	
Abdurrahman'ın Dûmetu'l-Cendel seriyyesi	.../Şaban 6	.../Kadisiye 60		.../Aralık 627-.../Ocak 628	
İmam Ali'nin Fedek seriyyesi	.../Şaban 6	.../Kadisiye 60		.../Aralık 627-Ocak 628	
Abdullah b. 'Atik'in Ebu Raifi'yi öldürmek için harekete geçmesi	.../Ramazan 6	.../Ramazan 60		.../Ocak 628	

Siyer Olayları	Hicrî Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Hz. Peygamber'in Abdullah b. Revaha'yı Hayber yahudi lideri Useyr b. Razim hakkında istihbarat yapmak üzere göndermesi	.../Ramazan 6	.../Ramazan 60		.../Ocak 628	
Zeyd b. Harise'nin Ümmü Kirfa'yı öldürülmesi)	7 Ramazan 6	7 Ramazan 60		18-19 Ocak 628	S.
Abdullah b. Revaha'nın Usayr b. Razim hakkında istihbarat topladıktan sonra dönüşü	.../Ramazan 6	.../Ramazan 60		Şubat 628	
Abdullah b. Revaha'nın Usayr b. Razim'i öldürmesi	.../Şevval 6	.../Nasr 60		.../Şubat-Mart 628	
Urayna'dan bir grubun Hz. Peygamber'e ait bir sürüyü yağmalaması ve Hz. Peygamber'in azatlı kölesi Yesar'ı öldürmeleri	.../Şevval 6	.../Nasr 60		.../Şubat-Mart 628	
Kürz b. Cabir'in, talandan sonra Uraynalıları takip etmesi ve onları yakalaması	.../Şevval 6	.../Nasr 60		.../Şubat-Mart 628	
Hz. Peygamber'in Hudeybiye umresi için yola çıkması	1 Zilkade 6	1 Biât 60	Gn.	12 Mart 628	Cts.
Rıdvan biâtı	.../Zilkade 6	.../ Biât 60		.../ Mart-Nisan 628	
Hz. Peygamber'in krallara mühürsüz davet mektupları göndermesi	.../Zilhicce 6	.../Hac 60		.../Nisan-Mayıs 628	
Hudeybiye barışı	.../Zilhicce 6	.../Hac 60		.../Nisan-Mayıs 628	
Hz. Peygamber'in altı krala mühürlü davet mektupları göndermesi	.../Muharrem 7	.../Hicret 60		.../Mayıs-Haziran 628	

Siyer Olayları	Hicrî Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Habeşistan kralının İslam'ı kabulünden sonra Hz. Peygamber'in ona ikinci bir mektup göndermesi	.../Rebiulevvel 7	.../Nûr 61		.../Temmuz-Ağustos 628	
Hz. Peygamber'e Cuzâmlı bir temsilci heyetin gelmesi	.../.../7	.../.../61		.../.../628	
Hz. Peygamber'e Huşaynî bir temsilci heyetin gelmesi	.../Cemaziyevvel 7	.../Kerrar 61		.../Eylül 628	
Hz. Peygamber'e Eşârî bir temsilci heyetin gelmesi	.../Cemaziyevvel 7	.../Kerrar61		.../Eylül 628	
Hz. Peygamber @ a Devslî bir temsilci heyetin gelmesi	.../Cemaziyevvel 7	.../Kerrar 61		.../Eylül 628	
Hayber gazvesi	9 Cemaziyevvel 7	9 Kerrar 61	Gn.	12 Eylül 628	Pts.
Ca'fer b. Ebi Talib'in Habeşistan'dan dönüşü	9 Cemaziyevvel 7	9 Kerrar 61	Gn.	12 Eylül 628	Pts.
İran kırsasının öldürülmesi	10 Cemaziyevvel 7	10 Kerrar 61		12-13 Eylül 628	S.
Vadi'l-Kura gazvesi	.../Cemaziye lahir7	.../Zehra 61		.../Ekim-Kasım 628	
Ömer b. Hattab'ın Turaba seriyyesi	.../Şaban 7	.../Kadisiye 61		.../Aralık 628	
Ebu Bekir'in Benu Kilab'a karşı Necdseriyyesi	.../Şaban 7	.../Kadisiye 61		.../Aralık 628	
Beşir b. Sa'd'ın Fedek seriyyesi	.../Şaban 7	.../Kadisiye 61		.../Aralık 628	
Galib b. Abdillâh'ın el-Meyfa'a seriyyesi	.../Ramazan 7	.../Ramazan 61		.../Ocak 629	
Beşir b. Sa'd'ın Yümn ve Cabar seriyyesi	.../Şevval 7	.../Nasr 61		.../Ocak-Şubat 629	
Hz. Peygamber'in umre yapmak üzere yola çıkması (Umretu'l-Kaziyye)	1 Zilhicce 7	1 Biât 61		1-2 Mart 629	Pr.
İbn Ebi'l-Evca'nın Benu Süleym seriyyesi	.../Zilhicce 7	.../Hac 61		.../Mart-Nisan 629	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
İbn Ebi'l-Evca'nın dönüşü	1 Safer 8	1 Fütûh 61		28-29 Mayıs 629	Pts.
Galib b. Abdillâh'ın Benu'l-Mulavvîh'a karşı el-Kadîd seriyyesi	.../Safer 8	.../Fütûh 61		.../Mayıs-Haziran 629	
Galib b. Abdillâh'ın Fedek seriyyesi	.../Safer 8	.../Fütûh 61		.../Mayıs-Haziran 629	
Şuca'b. Vehb'in es-Siy'de bulunan Beni 'Amr'a karşı seriyyesi	.../Rebiulevv el 8	.../ Nûr 62		.../ Haziran-Temmuz 629	
Ka'b b. Umeyr'in Zatu Atlah seriyyesi	.../Rebiulevv el 8	.../ Nûr 62		.../ Haziran-Temmuz 629	
Mu'te gazvesi	.../Cemaziye lvel 8	.../Kerrar62		.../Ağustos-Eylül 629	
Amr b. Âs'ın Zatu's-Selasil seriyyesi	.../Cemaziye lahir 8	.../Zehra 62		.../Eylül-Ekim 629	
Ebu Ubeyde'nin Cüheyne'ye ait bir mıntıkaya saldırması	.../Recep 8	.../İsrâ62		.../Ekim-Kasım 629	
Ebu Katade'nin el-Hadira seriyyesi	.../Şaban 8	.../el-Kadisiye 62		.../Kasım-Aralık 629	
Benu Nüfase ve Kureys'in Hudeybiye antlaşmasını ihlal etmesi	.../Şaban 8	.../el-Kadisiye 62		.../Kasım-Aralık 629	
Ebu Katade'nin Batnı İdam seriyyesi	1 Ramazan 8	1 Ramazan 62		20-21 Aralık 629	Pr.
Resulü'llah'ın Mekke'nin fethi için yola çıkması	10 Ramazan 8	10 Ramazan 62	Gn.	30 Aralık 629	Cts.
Mekke'nin Fethi	21 Ramazan 8	21 Ramazan 62	Gn.	9 Ocak 630	S.
Sa'd b. Zeyd'in el-Müşellel'de bulunan Menat putunu tahrip etmesi	23 Ramazan 8	23 Ramazan 62		10-11 Ocak 630	Pr.
Haîd b. Velid'in Nahle'de bulunan Uzza putunu tahrip etmesi	24 Ramazan 8	24 Ramazan 62		11-12 Ocak 630	C.
Amr b. Âs'ın Hüzeyl'in putu Suva'l tahrip etmesi	.../Ramazan 8	.../Ramazan 62		.../Ocak 630	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladi Takvim	Gün
Hz. Peygamber'e Sümâle ve Huddan'dan temsilci heyet gelmesi	.../Ramazan 8	.../Ramazan 62		.../Ocak 630	
Resûl-i Ekrem'e Benu Süleym'den temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 8	.../Ramazan 62		.../Ocak 630	
Resûlullah'a Abdülkays'tan temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 8	.../Ramazan 62		.../Ocak 630	
Hz. Peygamber'e Bahila'dan temsilci heyetin gelmesi	.../.../ 8	.../.../ 62		.../.../ 630	
Hz. Peygamber'in Halid b. Velid'i Benu Cezime'yi İslam'a davet için göndermesi	.../Şevval 8	.../Nasr 62		.../Ocak 630	
Hz. Peygamber'in Huneyn'i zapt etmek üzere harekete geçmesi	6 Şevval 8	6 Nasr 62		24-25 Ocak 630	Pr.
Huneyn'e varış	10 Şevval 8	10 Nasr 62		28-29 Ocak 630	Pts.
Huneyn (Havazın) gazvesi	.../Şevval 8	.../Nasr 62		.../Ocak-Şubat 630	
Tufayl b. Amr ed-Devsî'nin, Amr b. Humâme'nin putu Zül'l-Keffeyn'i tahrip etmesi	.../Şevval 8	.../Nasr 62		.../Şubat 630	
Taif gazvesi	.../Şevval 8	.../Nasr 62		.../Şubat 630	
Hz. Peygamber'in Amr b. Âs'ı Ezd hükümdarı Cayfer'e göndermesi	.../Zilkade 8	.../Biât 62		.../Şubat 630	Ç.
Hz. Peygamber'in Ci'râne'ye varışı	5 Zilkade 8	5 Biât 62		22-23 Şubat 630	C.
Hz. Peygamber'in umre (Ümretu'l-Ci'rane) için yola çıkması	17 Zilkade 8	17 Biât 62		6-7 Mart 630	Ç.
Ci'râne umresinden dönüş	19 Zilkade 8	19 Biât 62		8-9 Mart 630	C.

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladi Takvim	Gün
Hz. Peygamber'e Benu Su'luba'dan temsilci heyetin gelmesi	.../Zilkade 8	.../Biât 62		.../Mart 630	
Hz. Peygamber'in Kays b. Sa'd'ı Yemen'de Suda'a saldırmak üzere göndermesi	.../Zilkade 8	.../Biât 62		.../Mart 630	
Suda'dan 50 kişilik bir temsilci heyetin Hz. Peygamber'e gelmesi	.../Zilkade 8	.../Biât 62		.../Mart 630	
Hz. Paygamber'in oğlu İbrahim'in doğumu	.../Zilhicce 8	.../Hac 62		.../Mart-Nisan 630	
Hz.Peygamber'in Arap kabilelerine zekat memurları göndermesi	1 Muharrem 9	1 Hicret 62		18-19 Nisan 630	Pr.
Benu Esed'den Hz. Peygamber'e 10 kişilik bir temsilci heyetin gelmesi	.../Muharrem 9	.../Hicret 62		.../Nisan-Mayıs 630	
Uyeyne b. Hisn'in Benu Temim seriyyesi	.../Muharrem 9	.../Hicret62		.../Nisan-Mayıs 630	
'Uzra'dan Hz. Peygamber'e bir temsilci heyetin gelmesi	.../Safer 9	.../Fütüh 62		.../Mayıs-Haziran 630	
Kutb b. Amr'in Has'am seriyyesi	.../Safer 9	.../Fütüh 62		.../Mayıs-Haziran 630	
Bulla'dan Hz. Paygamber'e bir temsilci heyetin gelmesi	.../Rebiulevv el 9	.../Nûr 63		.../Haziran-Temmuz 630	
Dehhak b. Süfyan'ın Benu Kilab seriyyesi	.../Rebiulevv el 9	.../Nûr 63		.../Haziran-Temmuz 630	
Alkame b. Mücezziz'in Şuaybe sahilinde görülen Habeşistanlı korsanlara karşı seriyyesi	.../Rebiulahir 9	.../Kudüs 63		.../Temmuz-Ağustos 630	

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Hz. Ali'nin Tay kabilesinin putu el-Fils'i tahrip etmesi	.../Rebiulahir 9	.../Kudüs 63		.../Temmuz-Ağustos 630	
Ukkaşe b. Mihsan'ın el-Cinâb seriyyesi	.../Rebiulahir 9	.../Kudüs 63		.../Temmuz-Ağustos 630	
Kinane'den Vasila b. el-Aksa'ın Hz. Peygamber'e bir temsilci heyet göndermesi	.../ Recep 9	.../İsrâ 63		.../Ekim-Kasım 630	
Hz. Peygamber'e Dâriyyîn'den bir temsilci heyetin gelmesi	.../ Recep 9	.../İsrâ 63		.../Ekim-Kasım 630	
Hz. Peygamber'in, Harun'un Musa @ a yakınlığı gibi Hz. Ali'nin de kendisine yakın olduğunu belirtmesi	.../ Recep 9	.../İsrâ 63		.../Ekim-Kasım 630	
Tebuk savaşı (son gazve)	.../ Recep 9	.../İsrâ63		.../Ekim-Kasım 630	
Halid b. Velid'in Dûmetu'l-Cendel'deki Kral Ukeydir'e karşı seriyyesi	.../ Recep 9	.../İsrâ63		.../Ekim-Kasım 630	
Hz. Peygamber'e Benu Fezare'den bir temsilci heyetin gelmesi	.../.../9	.../.../63		.../.../630	
Hz. Peygamber'e Benu Murra'dan bir temsilci heyetin gelmesi	.../.../9	.../.../63		.../.../630	
Hz. Peygamber'e Himyer kralından bir temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	
Hz. Peygamber'e Benu Kilab'tan bir temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	
Hz. Peygamber'e Benu'l-Bekka'dan bir temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	

Siyer Olayları	Hicrî Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Tuceyb'ten Hz. Peygamber'e bir temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	
Sakif'ten Hz. Peygamber'e bir temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	
Halid b. Velid'i n Kral Ukaydr'ı yenilgiye uğrattıktan sonra geri dönüşü	.../Ramazan 9	.../ Ramazan 63		.../Aralık 630- Ocak 631	
Hz. Peygamber'in Hz. Ebu Bekr'i hac yöneticisi olarak Mekke'ye göndermesi	.../Zilhicce 9	.../Hac 63		.../Mart-Nisan 631	
Resulullah'ın, bu yıldan sonra hiç bir putperestini veya çıplağın hac ibadetini eda edemeyeceğini ilan etmek üzere Hz. Ali'yi Mekke'ye göndermesi	.../Zilhicce 9	.../Hac 63		.../Mart-Nisan 631	
Hz. Peygamber'in Halid b. Velid'i Beni'l-Haris'i İslam'a davet için göndermesi	.../Rebiulevvel 10	.../Nür 64		.../Haziran-Temmuz 631	
Halid b. Velid'in Necran'da bulunan Benu Abdilmadan'a karşı seriyesi	.../Rebiulevvel 10	.../Nür 64		.../Haziran-Temmuz 631	
Hz. Peygamber'in oğlu İbrahim'in vefatı	10 Rebiulevvel 10	10 Nür 64		14-15 Haziran-Temmuz 631	Cts.
er-Rahaviyyin'den Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../.../10	.../.../64		.../.../631	
Becile'den Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../.../10	.../.../64		.../.../631	
Hûlan'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../ Şaban 10	.../el-Kadisiyye 64		.../Ekim-Kasım 631	

Siyer Olayları	Hicrî Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
Gassan'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Ramazan 10	.../Ramazan 64		.../Kasım-Aralık 631	
Hz. Ali'nin Yemen seriyyesi	.../Ramazan 10	.../Ramazan 64		.../Kasım-Aralık 631	
Salaman'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Şevval 10	.../Nasr 64		.../Aralık-Ocak 631-632	
Benu'l-Haris b. Ka'b'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Şevval 10	.../Nasr 64		.../Ocak 632	
Hz. Peygamber'in Veda haccı için Mekke'ye hareket etmesi	25 Zilkade 10	25 Biât 64	Gn.	21 Şubat 632	C.
Hz. Peygamber'in Zü'l-Hüleyfe'ye ulaşması	25 Zilkade 10	25 Biât 64	Gn.	21 Şubat 632	C.
Hz. Peygamber'in Usfan'a ulaşması	26 Zilkade 10	22 Biât 64	Gn.	22 Şubat 632	Cts.
Dahrân'a varış	27 Zilkade 10	27 Biât 64	Gn.	23 Şubat 632	P.
Sarife varış	28 Zilkade 10	28 Biât 64	Gc.	23 Şubat 632	Pts.
Hz. Peygamber'in Mekke'ye varışı ve Umre yapması	28 Zilkade 10	28 Biât 64	Gn.	24 Şubat 632	Pts.
Muharib'ten Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi	.../Zilhicce 10	.../Hac 64		...Şubat -Mart 632	
Suda'dan Hz. Peygamber'e 100 kişilik bir temsilci heyetin gelmesi	.../Zilhicce 10	.../Hac 64		.../Şubat-Mart 632	
Yemen'den dönen Hz. Ali'nin Mekke'ye ulaşması	.../Zilhicce 10	.../Hac 64		.../Şubat-Mart 632	
Hz. Peygamber'in Müseylemetü'l-Kezzab'tan gelen mektuba cevap vermesi	.../Zilhicce 10	.../Hac 64		.../Şubat-Mart 632	
Vedâ haccının arefesi	9 Zilhicce 10	9 Hac 64	Gn.	5 Mart 632	Pr.
el-Gadir biâti	17 Zilhicce 10	17 Hac 64	Gn.	13 Mart 632	C.

Siyer Olayları	Hicri Takvim	Muhammedî Takvim	Zaman	Miladî Takvim	Gün
en-Nehau'dan Hz. Peygamber'e temsilci heyetin gelmesi (son temsilci heyet)	15 Muharrem 11	15 Hicret 64		9-10 Nisan	C.
Resûlullah @ ın vefatı	28 Safer 11	28 Fütûh 64	Gn.	22 Mayıs 632	C.

Tablo-3: Cuma Günü Meydana Gelen Önemli Siyer Olayları

Siyer olayları	Hicri takvim	Muhammedî takvim	Zaman	Milâdî takvim
Hz. Peygamber'in @ Mekke'de dünyaya teşrihi	12 Rebiulevvel H. Ö. 54	12Nür 1	Gn.	2 Mayıs 570
Ali b. Ebi Talib'in doğumu	14 Recep H. Ö. 24	14 İsrâ 31	Gn.	9 Ekim 599
Hz. Peygamber'in kızı Fatimetu'z-Zehra'nın doğumu	20 Cemaziyelahir H. Ö. 17	20 Zehra 38	Gc.	30 Haziran 606
Kur'an-ı Kerim'in ilk nüzûlü (Leyletu'l-Kadr)	27 Ramazan H.Ö. 13	27 Ramazan 42	Gc.	20 Ağustos 610
Hz. Peygamber'in isrâ ve mi'rac mucizesi	27 Recep H.Ö. 3	27 İsrâ52	Gc.	6 Mart 620
Kible'nin değiştirilmesi	16 Şaban 2	16 Kadisiye 56	Gc.	9 Şubat 624
Hz. Hüseyin'in doğumu	2 Şaban 5	2 Kadisiye 59	Gc.	25 Aralık 626
el-Gadir biâti	17 Zilhicce 10	17 Hac 64	Gn.	13 Mart 632
Resûl-i Ekrem @ ın vefatı	28 Safer 11	28 Fütûh 64	Gc.	22 Mayıs 632